

Reykjavík, 8. sept 2023

Efni: Áform um frumvarp leyfi til prófana á vinnslu- og veiðarfærabúnaði

Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (SFS eða samtökin) hafa tekið til umsagnar áform um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 79/1997, um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands (um leyfi til prófana á vinnslu- og veiðarfærabúnaði). Þar er gert ráð fyrir að frumvarpið fjalli um heimild matvælaráðherra til að veita veiðileyfi til prófana á vinnslu- og veiðarfærabúnaði sem settur hefur verið í skip hér á landi.

Áformað er að veita tímabundin leyfi til veiða svo prófa megi nýjan vinnslu- og veiðarfærabúnað í skipum, sem ekki hafa veiðileyfi eða aflahlutdeild. Þeir sem hafa verið að hanna og þjónusta vinnslu- og veiðarfærabúnað í fiskiskip hafi ekki getað prófað búnaðinn í íslenskri lögsögu að lokinni ísetningu í skip. Gert er ráð fyrir að aflanum sem veiðist við prófanirnar skuli skilað til viðurkennds uppboðsmarkaðar fyrir sjávarafurðir á Íslandi og andvirði hans renni til Verkefnasjóðs sjávarútvegsins. Þá verði heimild til að taka sérstakt gjald fyrir aflann, sem renna myndi í ríkissjóð. Prófanir skuli að jafnaði fara fram undir eftirliti Hafrannsóknastofnunar, Landhelgisgæslunnar eða Fiskistofu.

Samtökin hafa áður bent á að fjárfestingar séu forsenda framara í sjávarútvegi eins og öðrum greinum. Íslensk sjávarútvegsfyrirtæki hafa átt í góðu samstarfi við tækni-, hugvits- og iðnfyrirtæki í gegnum tíðina. Afrakstur þess samstarfs eru lausnir og ný tækni sem nú er flutt út fyrir tugi milljarda á ári. Lykilatriðið er og verður svigrúm sjávarútvegsfyrirtækjanna til að taka þátt í samstarfi um prófun nýrra lausna í vinnslu- og veiðarfærabúnaði, þ.e. svigrúm til fjárfestinga.

Lög um stjórn fiskveiða nr. 116/2006 byggja á þeirri meginreglu að aflahlutdeild ráði því aflamarki sem skip má veiða á hverju fiskveiðiári, sbr. 2. mgr. 8. gr. laganna. Aflahlutdeild myndar grunn að stjórn fiskveiða og styður við langtímasjónarmið við ábyrga nýtingu fiskistofna og fyrirsjáanleika við rekstur sjávarútvegsfyrirtækja. Þrátt fyrir að í þessum áformun ráðherra sé ekki verið að leggja til atvinnuveiðar þá liggur fyrir að það mun þurfa aflamark til þessara veiða svo prófa megi vinnslu- og veiðarfærabúnað. Þannig er óhjákvæmilegt, verði þessi áform að veruleika, að teknar verða heimildir af öðrum og þeim ráðstafað til veiða í þágu prófana á nýjum búnaði. Úr þessu þarf að leysa áður en lengra er haldið.

Gera má ráð fyrir að þessi veiðileyfi vegna prófunar vinnslu- og veiðarfærabúnaðs verði ekki mörg og því takmarkaður afli. Í áformunum er hins vegar hvergi tilgreint hvaða skilyrði þarf að uppfylla eða hvort einhver takmörk verði á aflamagni þegar slíkar prófanir fari fram. Þá þarf að skýra betur hvernig eftirlit með þessum veiðum fari fram af hálfu Hafrannsóknastofnunar, Landhelgisgæslunnar eða Fiskistofu.

Þrátt fyrir ofangreint er það mat samtakanna að um mikilvægt framfaraskref að ræða til að efla enn frekar við tækni-, hugvits- og iðnfyrirtæki. Við útfærslu og framkvæmd slíkrar lagabreytingar þarf eins og áður að vanda vel til verka m.a. með vísan í ofangreindra atriða. Að lokum lýsa samtökin sig áfram reiðubúin til að eiga samtal við fulltrúa ráðuneytisins til að gera nánari grein fyrir sjónarmiðum samtakanna. Samtökin áskilja sér jafnframt rétt til að koma að frekari athugasemdum á síðari stigum.

Virðingarfyllt

f.h. Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

Heiðmar Guðmundsson lögfr.